

Nota voor Gedeputeerde Staten

Algehele Juridische Zaken

Stuknummer	Dossiernummer				
	DOC-00577875				

Onderwerp Gefaseerde actieve openbaarmaking GS-nota's

Behandeld [REDACTED]

Datum 4 april 2024

Bijlage(n)

Afschrift

0. Samenvatting

In de Statenvergadering van 10 november 2023 is door Provinciale Staten een motie aangenomen die uw college oproept om vanaf begin Q2 2024 de GS-nota's actief te publiceren op de website van de Provincie. Nadat uw college hiermee heeft ingestemd, wordt per direct begonnen met het publiceren van de nota's die zonder meer in aanmerking komen voor integrale openbaarmaking. Gefaseerde openbaarmaking via een groeimodel (waarbij medewerkers, management en toetsteam een belangrijke rol spelen) zal er dan uiteindelijk toe moeten leiden dat eind juni 2024 alle GS-nota's - bespreek- en hamerstukken - die ten grondslag liggen aan openbare besluiten openbaar worden gemaakt. Feitelijke openbaarmaking vindt dan plaats na vaststelling van de definitieve besluitenlijst (in de eerstvolgende collegevergadering na die waarin de openbare nota's inhoudelijk zijn behandeld). Anders gezegd: een openbare GS-nota wordt dan een week na vaststelling van de definitieve besluitenlijst door uw college, op de website van de Provincie gepubliceerd.

GS-nota's waar geheimhouding aan is opgelegd worden uiteraard niet actief openbaar gemaakt. Actieve openbaarmaking van deze nota's is pas aan de orde na opheffing van de geheimhouding. Ook bestaat na opheffing van de geheimhouding uiteraard nog steeds de mogelijkheid om specifieke passages uit de nota niet te openbaren c.q. weg te lakken omdat dit de belangen van de Provincie of derden kan schaden.

1. Beoogd resultaat (output/outcome)

De openbare nota's van Gedeputeerde Staten via een groeimodel actief openbaar maken in Q2 van 2024 en hiermee tegemoet komen aan de motie van en toezegging aan Provinciale Staten inzake transparant bestuur.

2. Toelichting

In de Statenvergadering van 10 november 2023 hebben Provinciale Staten de motie 'transparant bestuur' aangenomen welke uw college in overweging geeft om vanaf het begin van Q2 2024 de GS-nota's actief openbaar te gaan maken door middel van publicatie op de website. De motie zag in beginsel op openbaarmaking per 1-1-2024 en is na een toezegging van de Cdk namens uw college aangepast naar publicatie vanaf begin Q2.

De indieners van de motie geven aan dat openbaarmaking van deze beslisnota's bevorderlijk is voor transparante besluitvorming binnen de Provincie Limburg en verkleining van afstand tussen politiek en inwoners.

Indien uw college daarmee instemt, wordt per direct begonnen met het publiceren van die nota's die zonder meer in aanmerking komen voor integrale openbaarmaking. Gefaseerde openbaarmaking via een groeimodel zal er dan uiteindelijk toe moeten leiden dat eind juni 2024 alle GS-nota's - bespreek- en hamerstukken - die ten grondslag liggen aan openbare besluiten openbaar worden gemaakt. Voor dit groeimodel is o.a. gekozen omdat de invoering van deze werkwijze meer voorbereiding met zich meebrengt dan vooraf ingeschat.

Uitvoering motie in breder perspectief

In het Werkplan Bestuurscultuur 2023-2027 en het coalitieakkoord 'Elke Limburger telt 2023-2027' wordt transparantie aangemerkt als een noodzakelijke randvoorwaarde voor kwalitatief goed bestuur.¹ Door het uitvoeren van de motie 'transparant bestuur' en dus het openbaar maken van de beslisnota's van uw college wordt verder ingezet op dit spoor. Juist hierdoor wordt het namelijk voor een inwoner inzichtelijk hoe een besluit van uw college tot stand komt en dan met name welke overwegingen hieraan ten grondslag liggen.

Daarnaast geeft het uitvoeren van de motie invulling aan de inspanningsverplichting die uw college heeft op grond van de Wet open overheid (Woo). Deze houdt in dat bestuursorganen informatie voor eenieder openbaar dienen te maken, als dat zonder onevenredige inspanning of kosten mogelijk is en als een uitzonderingsgrond uit de Woo daaraan niet in de weg staat (artikel 3.1 Woo).

Tenslotte wordt met het uitvoeren van de motie aangesloten bij andere overheden die beslisnota's reeds actief openbaar maken, zoals bijvoorbeeld het Rijk, de Provincies Zuid-Holland en Gelderland en negen Limburgse gemeenten² en past deze handelswijze ook bij een responsieve overheid. Een responsieve overheid is een overheid die naast de burger staat in plaats van tegenover. Om dat te bereiken is het belangrijk om de informatiepositie van de burger te versterken, zodat hij op gelijke voet kan staan met de overheid. In het (concept) 'Beleidskader Provincie midden in de samenleving' is het actief openbaar maken van de GS-nota's opgenomen als een van de pilots in het streven naar een meer responsieve Provincie.

Aandachtspunten

Welke informatie wordt openbaar gemaakt?

Uiteindelijk blijft het een bevoegdheid van uw college om te bepalen welke delen van de GS-nota actief gepubliceerd worden. Een GS-nota kan namelijk gevoelige informatie bevatten die zich op dat moment (nog) niet leent voor openbaarmaking. Denk bijvoorbeeld aan concurrentiegevoelige bedrijfsgegevens of informatie waar een geadresseerde als eerste kennis van dient te nemen. Gedeputeerde Staten kunnen er in dat geval voor kiezen om geheimhouding aan de nota op te leggen, om de nota niet integraal openbaar te maken of om openbaarmaking van deze informatie uit te stellen tot een nader te bepalen moment (bijvoorbeeld nadat de geadresseerde geïnformeerd is of een overeenkomst door alle partijen ondertekend is).

Naast het openbaar maken van de GS-nota zelf, kunnen Gedeputeerde Staten er voor kiezen om ook de bijlages bij de GS-nota openbaar te maken.

¹ Werkplan Bestuurscultuur 2023-2027 blz. 3 en coalitieakkoord 'Elke Limburger telt' 2023-2027 blz. 14.

² Namelijk de gemeente Maastricht, Roermond, Weert, Venray, Peel en Maas, Beesel, Gennep, Horst aan de Maas en Roerdalen.

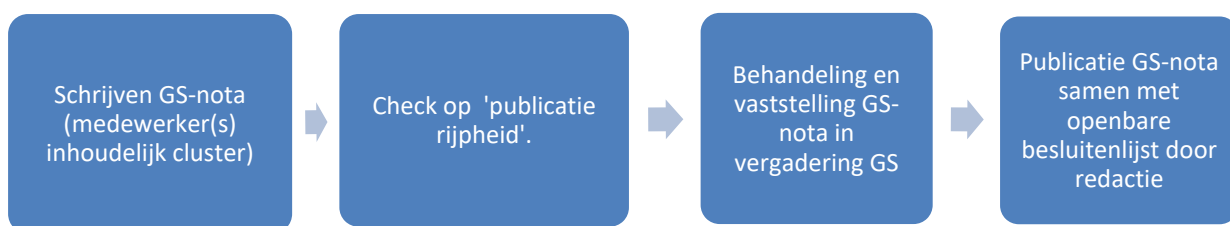

Hoe gaat dit proces er (globaal) uitzien?

Het proces begint met het schrijven van de GS-nota. Door middel van vakinhoudelijke trainingen worden ambtenaren getraind om een GS-nota te schrijven die zich – behoudens situaties waarin geheimhouding aan de orde is - direct leent voor actieve openbaarmaking. Vervolgens zal de GS-nota beoordeeld worden op 'publicatie rijpheid'. Deze verantwoordelijkheid ligt primair bij de cluster-/project-/programmamanager. De uitzonderingsgronden van artikel 5.1 en 5.2 van de Woo vormen het beoordelingskader voor wat er wel en niet openbaar gemaakt mag worden. Het cluster AJZ heeft hierbij een adviserende rol en zal ten behoeve van de toetsing van GS-nota's aan de (uitzonderingsgronden op openbaarmaking zoals vastgelegd in de) Woo ook een handleiding maken.

Voorstel is om uiteindelijk de openbare GS-nota's na vaststelling van de definitieve besluitenlijst (in de eerstvolgende collegevergadering na die waarin de openbare nota's inhoudelijk zijn behandeld) te publiceren. In casu wordt een openbare GS-nota dan een week na vaststelling van de definitieve besluitenlijst door uw college door de redactie (cluster Strategie en Communicatie) op de website van de Provincie gepubliceerd.

GS-nota's waar geheimhouding aan is opgelegd worden uiteraard niet actief openbaar gemaakt. Actieve openbaarmaking van deze nota's is pas aan de orde na opheffing van de geheimhouding.

Positieve en negatieve aspecten van actieve openbaarmaking GS-nota's.

Positief is dat door openbaarmaking van uw beslisnota's de Provincie transparanter wordt. Voor burgers, bedrijven en journalisten ontstaat een beter beeld van hoe een beslissing tot stand is gekomen. Welke alternatieven of opties zijn besproken voordat een bepaalde keuze is gemaakt? Waarom is de keuze gemaakt en wat waren de afwegingen en risico's daarbij?

De beweging naar meer (actieve) openbaarmaking – in casu de openbaarmaking van GS-nota's - en een meer open bestuurscultuur raakt alle medewerkers en heeft in dat opzicht ook negatieve aspecten. Zeker in de beginfase zullen medewerkers zoekende zijn. Wat kan ik wel in de nota vermelden en wat niet? Bij sommige medewerkers kan dit leiden tot zorg en aarzelingen en twijfel over hoe om te gaan met dilemma's. Het gevolg daarvan kan zijn dat bepaalde informatie niet in een nota wordt opgenomen, met als gevolg dat deze uw college wordt onthouden (in navolging van andere bestuursorganen zullen we overigens bekijken of ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad die de Provincie of derden bij openbaarmaking kunnen schaden (bijvoorbeeld een ambtelijke waardering van een onderhandelingsituatie),

voortaan in de (niet openbare) GS-omslag kunnen plaatsen). De ambtelijke organisatie zal dan ook goed moeten worden voorbereid, waarbij de insteek is dat maximale transparantie wordt nagestreefd, maar wel met de vereiste zorgvuldigheid.

Daarnaast brengt openbaarmaking van de nota's van uw college ook risico's met zich mee:

- Met name bij te laat ingediende GS-nota's, waarbij vaak niet de vereiste grondige voortoets kan worden gedaan, bestaat de mogelijkheid dat informatie actief openbaar wordt gemaakt die, achteraf gezien, geheim had moeten blijven.
- Voorkomen moet worden dat er met de wetenschap van actieve openbaarmaking plotseling meer vertrouwelijke nota's (met het voorstel om geheimhouding op te leggen) worden ingediend; de op grond van de Woo geldende criteria zijn en blijven leidend.
- Ook moet worden voorkomen dat besluitvorming plaats gaat vinden op basis van informele stukken (niet zijnde GS-nota's); het is aan de ambtelijke organisatie, meer bijzonder de Provinciesecretaris, maar ook aan uw college en de afzonderlijke portefeuillehouders om erop toe te zien dat dat niet gebeurt.

3. Bestuurlijke aandachtspunten

Voordat gestart kan worden met het actief openbaar maken van alle GS-nota's dienen nog een aantal zaken te worden uitgewerkt. Zoals hierboven aangegeven is een goede voorbereiding van deze nieuwe werkwijzen van essentieel belang.

Om medewerkers en leidinggevendenden meer kennis te geven over het onderwerp (actieve) 'openbaarmaking GS-nota's' komt er een training voor medewerkers voor het schrijven van openbare nota's en volgen interne instructies over de uitzonderingsgronden uit de Woo.

Daarnaast ligt er uitdrukkelijk een rol bij de leidinggevendenden en het toetsteam. Uiteindelijk beoordelen zij de 'publicatie rijpheid' van de nota's. De nieuwe werkwijze moet tevens in de GS-stukkenstroom worden geïmplementeerd.

Een interne werkgroep van medewerkers van de clusters Concern, AJZ, Strategie & Communicatie, een nog te selecteren beleidscluster en O&I gaat met bovenstaande vraagstukken aan de slag c.q. gaat de openbaarmaking van alle GS-nota's voorbereiden. Het streven is om aan het einde van het tweede kwartaal van 2024 alle GS-nota's - bespreek- en hamerstukken - die ten grondslag liggen aan openbare besluiten actief openbaar te maken.

4. Lobby – aspecten

N.v.t.

5. Relatie met Programmabegroting

N.v.t.

6. Juridische aspecten

Met het uitvoeren van de motie transparant bestuur wordt invulling gegeven aan de inspanningsverplichting van artikel 3.1 Woo.

Het juridisch beoordelingskader met betrekking tot welke informatie in de GS-nota's wel en niet openbaar gemaakt mag worden volgt uit hoofdstuk 5 Woo.

7. **Inkoop- en aanbestedingsaspecten**
N.v.t.
8. **Financiële en cofinancieringsaspecten**
N.v.t.
9. **Relatie met aanpak coronacrisis**
N.v.t.
10. **Arbeidsmarktbeleid**
N.v.t..
11. **Effecten op CO₂ en stikstof emissies (effecten op klimaat en biodiversiteit/beschermde natuur)**
N.v.t.
12. **Digitalisering**
Documenten die actief openbaar worden gemaakt, dienen digitaal toegankelijk te zijn. In de voorbereidingsfase zal daarom tevens een link worden gelegd met het interne traject dat de implementatie van de Wet digitale toegankelijkheid vorm geeft.
13. **Formatieve aspecten**
In de voorbereidingsfase zal tevens worden bekeken of actieve openbaarmaking van de GS-nota's formatieve consequenties heeft.
14. **Samenwerking/afstemming andere clusters**
Deze nota is tot stand gekomen in samenwerking met het cluster Concern.
15. **Voorstel**
Per direct GS-nota's die zich daarvoor lenen actief openbaar maken en via een groeimodel toewerken naar openbaarmaking van alle GS-nota's - bespreek- en hamerstukken - die ten grondslag liggen aan openbare besluiten aan het einde van Q2 2024.